

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 12.4.2013
COM(2013) 197 final

2013/0106 (COD)

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

ustanawiające zasady ochrony zewnętrznych granic morskich w kontekście współpracy operacyjnej koordynowanej przez Europejską Agencję Zarządzania Współpracą Operacyjną na Granicach Zewnętrznych Państw Członkowskich Unii Europejskiej

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

1.1. Procedura i przyjęcie decyzji Rady 2010/252/UE¹

W październiku 2009 r. Rada Europejską zwróciła się do Komisji z prośbą o przedstawienie wniosków w sprawie ustanowienia „jasnych, wspólnych procedur operacyjnych zawierających jednoznaczne zasady udziału we wspólnych operacjach morskich, z należyтым uwzględnieniem zapewnienia ochrony osobom podróżującym w mieszanych przepływach migracyjnych, zgodnie z prawem międzynarodowym”². Prośba ta została ponowiona w programie sztokholmskim z grudnia 2009 r., w którym Rada Europejska wezwała Komisję do przedstawienia wniosków nie później niż w 2010 r. w celu wyjaśnienia i wzmocnienia roli Europejskiej Agencji ds. Zarządzania Współpracą Operacyjną na Granicach Zewnętrznych Państw Członkowskich Unii Europejskiej (zwanej dalej „Agencją”) oraz opracowania „jasnych zasad zaangażowania we wspólne działania na morzu, z należyтым uwzględnieniem, że osobom w potrzebie, podróżującym z innymi grupami migrantów, powinno się zapewnić ochronę zgodnie z prawem międzynarodowym”³.

W 2010 r. Rada przyjęła decyzję 2010/252/UE (zwaną dalej „decyzją”) w odpowiedzi na apele ze strony Rady Europejskiej, aby zwiększyć skuteczność wspólnych operacji w zakresie ochrony granic, koordynowanych przez Agencję oraz ustalić jasne zasady zaangażowania się we wspólne operacje w zakresie patrolowania oraz sprowadzania na ląd osób przechwyconych lub uratowanych w celu zapewnienia bezpieczeństwa osobom ubiegającym się o międzynarodową ochronę oraz zapobiegania utracie życia na morzu. Komisja postanowiła przedstawić swój wniosek w ramach procedury komitetowej na podstawie art. 12 ust. 5 kodeksu granicznego Schengen⁴, uznając decyzję za uzupełniający środek regulujący ochronę granic.

Decyzję uznano za konieczną i stosowną dla osiągnięcia celu polegającego na ochronie granic, by zapobiegać niedozwolonemu przekraczaniu granic. W tym zakresie stwierdzono, że ochrona nie ogranicza się do pojęcia wykrywania, ale obejmuje także takie działania jak przechwytywanie statków próbujących bezprawnie dostać się na terytorium Unii. Związek między działaniami poszukiwawczo-ratunkowymi a ochroną granic oparto na faktycznie stosowanej praktyce – migranci podróżujący statkami niezdatnymi do żeglugi morskiej po wykryciu znajdują się czasami w sytuacji zagrożenia.

Decyzja ujmuje w obrębie jednego instrumentu prawnego obowiązujące przepisy prawa unijnego i międzynarodowego. Miało to na celu wyeliminowanie różnej wykładni międzynarodowego prawa morskiego przyjętej przez państwa członkowskie oraz ich rozbieżnych praktyk oraz zapewnienie skuteczności operacji na morzu koordynowanych przez Agencję. Istniało ryzyko, że podczas operacji na morzu różne przepisy, czasami nawet sprzeczne ze sobą, będą miały zastosowanie do tej samej sytuacji. W związku z niepewnością

¹ Decyzja Rady z dnia 26 kwietnia 2010 r. uzupełniająca kodeks graniczny Schengen w odniesieniu do ochrony granic morskich w kontekście współpracy operacyjnej koordynowanej przez Europejską Agencję ds. Zarządzania Współpracą Operacyjną na Granicach Zewnętrznych Państw Członkowskich Unii Europejskiej, Dz.U. L 111 z 4.5.2010, s. 20.

² Konkluzje prezydencji Rady Europejskiej z dnia 29-30 października 2009 r.

³ Zob. pkt 5.1 programu sztokholmskiego „Zintegrowane zarządzanie granicami zewnętrznymi”, Dz.U. C 115 z 4.5.2010, s. 1.

⁴ Rozporządzenie (WE) nr 562/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. ustanawiające wspólnotowy kodeks zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen), Dz.U. L 105 z 13.4.2006, s. 1.

prawa udział państw członkowskich w operacjach na morzu koordynowanych przez Agencję był niewielki pod względem angażowania wiedzy fachowej, statków i zasobów ludzkich. To z kolei obniżyło skuteczność wspomnianych operacji oraz podważyło wysiłki na rzecz solidarności unijnej.

Decyzja miała na celu wzmocnienie ochrony praw podstawowych oraz zagwarantowanie poszanowania zasady *non-refoulement* podczas operacji na morzu. Niektóre państwa członkowskie, członkowie Parlamentu Europejskiego, organizacje praw człowieka oraz przedstawiciele świata nauki mieli wątpliwości, czy prawa podstawowe i prawa uchodźców były przestrzegane podczas operacji na morzu koordynowanych przez Agencję, zwłaszcza na morzu pełnym. Decyzja miała na celu rozstrzygnięcie tych wątpliwości poprzez ustanowienie szeregu gwarancji mających zapewnić poszanowanie wspomnianych praw, takich jak wymóg informowania osób przechwyconych lub uratowanych o miejscu sprowadzenia na ląd, szczególne uwzględnienie potrzeb osób znajdujących się w trudnej sytuacji oraz wymóg szkolenia strażników granicznych w zakresie odnośnych przepisów dotyczących praw podstawowych i prawa uchodźców.

Decyzja została przyjęta w dniu 26 kwietnia 2010 r. jako decyzja Rady, zgodnie z procedurą regulacyjną połączoną z kontrolą. Parlament Europejski stwierdził, że należało przyjąć tę decyzję zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą, a nie procedurą komitetową. W związku z tym Parlament Europejski wniósł skargę do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (zwanego dalej „Trybunałem”) przeciwko Radzie, domagając się unieważnienia decyzji.

1.2. C-355/10: Parlament Europejski przeciwko Radzie⁵

Parlament Europejski uznał, że decyzja przekraczała uprawnienia wykonawcze nadane na mocy art. 12 ust. 5 kodeksu granicznego Schengen, gdyż: (i) wprowadziła nowe zasadnicze elementy do kodeksu granicznego Schengen; (ii) zmieniła zasadnicze elementy kodeksu granicznego Schengen; oraz (iii) zmieniła treść rozporządzenia (WE) nr 2007/2004⁶. Rada podniosła zarzut niedopuszczalności skargi, a z drugiej strony uznała skargę za bezpodstawną. Komisja, jako jedyny interwenient, poparła Radę.

W dniu 5 września 2012 r. Trybunał wydał wyrok w sprawie. Unieważnił on decyzję na podstawie pierwszego zarzutu w zakresie, w jakim uznał, że przepisy regulujące środki przechwytywania, operacje ratunkowe oraz operacje sprowadzania na ląd stanowią zasadnicze elementy podstawowego aktu prawnego, a mianowicie kodeksu granicznego Schengen. Trybunał nie badał, czy decyzja zmienia zasadnicze elementy kodeksu granicznego Schengen ani czy zmienia treść rozporządzenia (WE) nr 2007/2004.

Trybunał postanowił pozostawić w mocy skutki decyzji do czasu wprowadzenia w jej miejsce, w rozsądnym terminie, nowego uregulowania.

2. WYNIKI KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI ORAZ OCENY SKUTKÓW

Przy analizie konieczności dokonania oceny skutków pod uwagę brane były poniższe kwestie.

⁵ Sprawa C-355/10: Parlament Europejski przeciwko Radzie Unii Europejskiej na stronie <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&jur=C,T,F&num=C-355/10&td=ALL#> (jeszcze nieopublikowana w Zb.Orz.).

⁶ Rozporządzenie Rady (WE) nr 2007/2004 z dnia 26 października 2004 r. ustanawiające Europejską Agencję Zarządzania Współpracą Operacyjną na Zewnętrznych Granicach Państw Członkowskich Unii Europejskiej, Dz. U. L 349 z 25.11.2004, s. 1

Po pierwsze, przyjęcie decyzji Rady 2010/252/UE poprzedzone było pracami przygotowawczymi na dużą skalę. W 2005 r. Rada zwróciła się do Komisji o zbadanie przepisów prawnych mających zastosowanie do operacji w zakresie ochrony granic na morzu, a następnie o opracowanie zasad na poziomie Unii. W 2007 r. Komisja przedstawiła wyniki badania analizującego międzynarodowe przepisy prawne regulujące ochronę zewnętrznych granic morskich oraz przeszkód utrudniających skuteczne stosowanie tych przepisów⁷. W tym samym roku Komisja powołała nieformalną grupę ekspertów reprezentujących państwa członkowskie, Agencję, Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców oraz Międzynarodową Organizację ds. Migracji, aby opracowała ona wytyczne w sprawie operacji na morzu koordynowanych przez Agencję. Wyniki prac tej nieformalnej grupy posłużyły Komisji za podstawę opracowania projektu wniosku przedstawionego w ramach procedury komitetowej.

Po drugie, w związku z opracowaniem niniejszego wniosku Komisja podjęła konsultacje z państwami członkowskimi oraz Agencją za pośrednictwem grupy ekspertów ds. granic zewnętrznych w celu ustalenia, w jakim stopniu niniejszy wniosek powinien odzwierciedlać treść decyzji. Zasadniczo państwa członkowskie stwierdziły, że niniejszy wniosek powinien opierać się na decyzji, a także posiadać zakres ograniczający się do operacji na morzu koordynowanych przez Agencję, wzmacniać przepisy dotyczące ochrony praw podstawowych, sprecyzować różnicę między środkami przechwytywania a akcjami ratunkowymi, zająć się kwestią sprowadzania na ląd oraz zapewnić spójność z międzynarodowymi zobowiązaniami, przy czym należy uwzględnić zmiany w przepisach prawa i sprawy sądowe w UE i na arenie międzynarodowej.

Po trzecie, po unieważnieniu decyzji Rady 2010/252/UE Trybunał zażądał, by decyzję tę zastąpić nowymi przepisami w rozsądnym terminie. Choć w wyroku nie zdefiniowano pojęcia „w rozsądnym terminie”, zakłada się, że z uwagi na ewentualne trudne i długie dyskusje między dwoma prawodawcami unijnymi Komisja powinna działać szybko i sprawnie.

W konsekwencji stwierdzono, że niniejszy wniosek nie wymaga przeprowadzenia oceny skutków.

3. ASPEKTY PRAWNE WNIOSKU

Podstawą niniejszego wniosku jest art. 77 ust. 2 lit. d) Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Z myślą o opracowaniu polityki dotyczącej granic zewnętrznych, w tym zapewnieniu skutecznej ochrony granic zewnętrznych zgodnie z przepisami art. 77 ust. 1, art. 77 ust. 2 lit. d) stanowi, że Parlament Europejski i Rada, działając w zgodzie ze zwykłą procedurą ustawodawczą, przyjmują „wszelkie środki niezbędne dla stopniowego wprowadzania zintegrowanego systemu zarządzania granicami zewnętrznymi”.

Polityka Unii w dziedzinie unijnych granic zewnętrznych ma na celu zapewnienie efektywnego monitorowania przejść na granicach zewnętrznych, między innymi poprzez ochronę granic. Celem ochrony granic jest zapobieganie niedozwolonemu przekraczaniu granic, zwalczanie przestępczości transgranicznej oraz zatrzymywanie osób, które nielegalnie przekroczyły granicę lub podejmowanie wobec nich innych środków. Ochrona granic powinna w skuteczny sposób zapobiegać omijaniu odpraw na przejściach granicznych i zniechęcać do takiego postępowania. W tym celu ochrona granic nie ogranicza się do wykrywania prób nielegalnego przekroczenia granicy, ale obejmuje w równym stopniu działania, do których należy przechwytywanie statków podejrzanych o usiłowanie

⁷ Dokument roboczy służb Komisji: Badanie na temat instrumentów prawa międzynarodowego związanych z nielegalną imigracją drogą morską, SEC(2007) 691.

przedostania się na teren Unii z pominięciem odprawy granicznej, a także ustalenia dotyczące sytuacji takich jak działania poszukiwawczo-ratownicze, które mogą wystąpić podczas operacji na morzu oraz ustalenia mające doprowadzić do pomyślnego przeprowadzenia takiej operacji.

Jako że cele działań, które zostaną podjęte – tj. przyjęcie szczegółowych zasad dotyczących ochrony granic morskich przez straż graniczną działającą pod kierunkiem Agencji – nie mogą zostać w wystarczającym stopniu osiągnięte przez państwa członkowskie z powodu różnic między ustawodawstwem poszczególnych państw i stosowanymi przez nie praktykami, mogą natomiast ze względu na wielonarodowy charakter działań zostać lepiej osiągnięte na poziomie Unii, Unia może przyjąć środki zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej.

Zgodnie z zasadą proporcjonalności, określoną w artykule 5 Traktatu o Unii Europejskiej, niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów.

To właśnie na podstawie tych zasad, podobnie jak to miało miejsce w przypadku decyzji, niniejszy wniosek ma zastosowanie wyłącznie w kontekście współpracy operacyjnej koordynowanej przez Agencję i nie dotyczy działań w zakresie ochrony realizowanych przez państwa członkowskie indywidualnie bądź we współpracy prowadzonej poza tymi przepisami.

4. WPLYW NA BUDŻET

Niniejszy wniosek nie pociąga ze sobą obciążenia finansowego ani administracyjnego dla Unii. Nie ma zatem żadnego wpływu na budżet Unii.

5. ELEMENTY FAKULTATYWNE

5.1. Porównanie niniejszego wniosku z decyzją Rady 2010/252/UE

Zakres i zawartość niniejszego wniosku i decyzji są zbieżne. W porównaniu z decyzją zmiany przedstawione we wniosku wynikają ze zmian w przepisach prawnych oraz ze spraw sądowych, takich jak zmiany do rozporządzenia (WE) 2007/2004⁸ oraz wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w sprawie *Hirsi Jamaa i inni przeciwko Republice Włoskiej*⁹, a także z konieczności zapewnienia jasności co do pojęć przechwytywania i ratowania, a także z doświadczeń państw członkowskich oraz Agencji zdobytych w trakcie wprowadzania w życie tej decyzji.

5.1.1. Forma

Wybór instrumentu prawnego oraz procedury decyzyjne są różne. Niniejszy wniosek dotyczy rozporządzenia skierowanego do wszystkich państw członkowskich zgodnie z traktatami i ma zostać przyjęty zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą. Forma wniosku odzwierciedla wybór instrumentu prawnego składającego się z preambuły (odniesień i 18 motywów) oraz 11 artykułów podzielonych na cztery rozdziały. Wniosek wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowany we wszystkich państwach członkowskich. Z drugiej strony decyzja została przyjęta jako środek wykonawczy zgodnie z procedurą regulacyjną połączoną z kontrolą. Składa się

⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1168/2011 z dnia 25 października 2011 r. zmieniające rozporządzenie Rady (WE) nr 2007/2004 ustanawiające Europejską Agencję Zarządzania Współpracą Operacyjną na Zewnętrznych Granicach Państw Członkowskich Unii Europejskiej, Dz.U. L 304 z 22.11.2011, s. 1

⁹ Wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (wielka izba) z dnia 23 lutego 2012 r. (wniosek nr 27765/09); pod adresem [http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-109231#{"itemid":\["001-109231"\]}](http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-109231#{)

ona z preambuły (odniesień i 18 motywów), dwóch artykułów oraz załącznika podzielonego na dwie części. Część I załącznika zawiera przepisy regulujące operacje na granicach morskich koordynowane przez Agencję, natomiast w części II przedstawione zostały niewiążące wytyczne dotyczące działań poszukiwawczo-ratowniczych, a także sprowadzania na ląd w kontekście operacji na morzu koordynowanych przez Agencję.

5.1.2. Zawartość

Niniejszy wniosek i decyzja mają ten sam zakres stosowania, tj. operacje w zakresie ochrony granic na morzu prowadzone przez państwa członkowskie i koordynowane przez Agencję (art. 1). Wprawdzie w decyzji przez pojęcie „ochrona granic” rozumiano między innymi środki przechwytywania oraz przygotowania do akcji ratunkowej wynikłej podczas operacji w zakresie ochrony granic, nadal jednak nierozstrzygnięta pozostawała kwestia, czy takie środki faktycznie wchodziły w zakres pojęcia ochrony granic zdefiniowanego w kodeksie granicznym Schengen. Niniejszy wniosek wyraźnie zawiera takie szersze pojęcie ochrony granic, wskazując, że ochrona granic nie ogranicza się do wykrywania prób nielegalnego przekraczania granic, lecz obejmuje również działania takie jak środki przechwytywania oraz przygotowania, które służą przygotowaniu do sytuacji takich jak operacje poszukiwawczo-ratownicze mogące wystąpić w trakcie operacji na morzu, a także ustalenia mające zapewnić sprawne przeprowadzenie takiej operacji (motyw 1 oraz rozdział III).

Przy ponownej analizie decyzji należało uwzględnić zmiany do rozporządzenia (WE) nr 2007/2004. Agencja ma obecnie również za zadanie wspierać państwa członkowskie w sytuacjach wymagających zwiększonego wsparcia technicznego na granicach zewnętrznych, przy uwzględnieniu faktu, że niektóre sytuacje mogą wiązać się z nadzwyczajnymi sytuacjami humanitarnymi i akcjami ratunkowymi na morzu. Oznacza to, że choć Agencja nie staje się organem odpowiedzialnym za poszukiwanie i ratownictwo, ani też nie podejmuje zadań ratowniczego centrum koordynacyjnego, to podczas operacji na morzu wspiera państwa członkowskie w wypełnianiu zobowiązania – wynikającego z międzynarodowego prawa morskiego – do udzielania pomocy osobom znajdującym się w sytuacji zagrożenia, a niniejszy wniosek zawiera zasady, jak radzić sobie z takimi sytuacjami podczas operacji na morzu, którą koordynuje Agencja (motyw 2 i art. 9).

W efekcie wprowadzenia zmian do rozporządzenia (WE) nr 2007/2004 plan operacyjny stał się prawnie wiążącym instrumentem w odniesieniu do wszystkich operacji koordynowanych przez Agencję, a nie tylko do nagłych interwencji. Treść planu operacyjnego została wypunktowana w art. 3a i 8e rozporządzenia (WE) nr 2007/2004, które również odnoszą się konkretnie do operacji na morzu. Zasady określone w niniejszym wniosku mają stanowić część planu operacyjnego sporządzanego zgodnie z rozporządzeniem (WE) 2007/2004 i uwzględniają wymogi w zakresie operacji na morzu.

We wniosku uwzględniono również zmiany w przepisach prawnych i sprawy sądowe dotyczące ochrony praw podstawowych. Artykuł 4 regulujący ochronę praw podstawowych oraz zasadę *non-refoulement* podczas operacji na morzu jest odpowiedzią na zastrzeżenia sformułowane przez Europejski Trybunał Praw Człowieka w wydanym przez niego orzeczeniu w sprawie *Hirsi Jamaa i inni przeciwko Republice Włoskiej* dotyczące sprowadzania na ląd przechwyconych lub uratowanych osób w państwach trzecich, zarówno pod względem stosunków między państwami członkowskimi i krajami trzecimi, a także zobowiązań państw trzecich wobec osoby fizycznej. Artykuł ten dotyczy stosowania w praktyce zasady *non-refoulement* zapisanej w art. 19 ust. 2 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej. W przypadku sprowadzenia na ląd w kraju trzecim należy ustalić tożsamość przechwyconych lub uratowanych osób oraz w miarę możliwości przed sprowadzeniem na ląd należy ocenić ich osobistą sytuację. Osobom takim należy udzielić we właściwy sposób

informacji na temat miejsca sprowadzenia na ląd oraz umożliwić podanie wszelkich powodów uzasadniających przypuszczenie, że sprowadzenie na ląd w planowanym miejscu stanowiłoby naruszenie zasady *non-refoulement*. Gwarantuje to, że migranci są poinformowani o swojej sytuacji i proponowanym miejscu sprowadzenia na ląd, co pozwala im zgłosić wszelkie zastrzeżenia.

W rozdziale III niniejszy wniosek wprowadza wyraźne rozgraniczenie między wykryciem, przechwyceniem a ratowaniem. Odnośnie do przechwytywania w niniejszym wniosku zachowuje się ten sam zestaw środków co w decyzji i jednocześnie wprowadza się rozróżnienie między środkami, które można podjąć na morzu terytorialnym (art. 6), na morzu pełnym (art. 7) i w strefie przyległej¹⁰ (art. 8), precyzując tym samym warunki, na jakich takie środki można podejmować oraz podstawę prawną, na którą można się powołać przy działaniach podejmowanych w szczególności w odniesieniu do statków bezpieczeństwa. Na podstawie Protokołu przeciwko przemytowi migrantów drogą lądową, morską i powietrzną, przechwytywanie statków na morzu pełnym łączy się teraz jednoznacznie z wymogiem istnienia uzasadnionego podejrzenia, że taki statek bierze udział w przemyśle migrantów. Analogicznie do przepisów decyzji sprawowanie jurysdykcji na morzu pełnym musi zawsze opierać się na zgodzie państwa bandery.

Odnośnie do działań poszukiwawczo-ratowniczych treść niniejszego wniosku w znacznej mierze pozostaje zbliżona do treści decyzji (art. 9). Występujące sformułowania dostosowane są do tych użytych w Międzynarodowej Konwencji o poszukiwaniu i ratownictwie morskim z 1979 r. (IAMSAR). Ponadto, na podstawie takich międzynarodowych instrumentów wniosek obejmuje kryteria pozwalające stwierdzić, czy statek znajduje się w sytuacji niepewności (art. 9 ust. 3), w sytuacji alarmowej (art. 9 ust. 4) oraz w sytuacji zagrożenia (art. 9 ust. 5), a także definicję ratowniczego centrum koordynacyjnego (art. 2 ust. 12).

W odróżnieniu od decyzji niniejszy wniosek porusza kwestię sprowadzenia na ląd w kontekście przechwycenia i ratownictwa (art. 10). Jeśli chodzi o przechwytywanie na morzu terytorialnym lub w strefie przyległej, sprowadzenie na ląd ma miejsce w nadbrzeżnym państwie członkowskim. Odnośnie do przechwytywania na morzu pełnym, sprowadzenie na ląd może mieć miejsce w kraju trzecim, z którego wypłynął statek, pod warunkiem zagwarantowania ochrony praw podstawowych oraz zasady *non-refoulement*. Jeśli nie jest to możliwe, sprowadzenie na ląd odbywa się w przyjmującym państwie członkowskim.

Co do kwestii sprowadzenia na ląd w następstwie operacji ratunkowej, niniejszy wniosek odnosi się do pojęcia „bezpiecznego miejsca” zgodnie z definicją zawartą w „Wytycznych w sprawie postępowania z osobami uratowanymi na morzu” wydanych przez Międzynarodową Organizację Morską¹¹, z uwzględnieniem zagadnień związanych z prawami podstawowymi¹² (art. 2 ust. 11 oraz art. 10 ust. 4), i wprowadzono wymóg, by państwa członkowskie współpracowały z odpowiedzialnym ratowniczym centrum koordynacyjnym w celu udostępnienia odpowiedniego bezpiecznego portu lub miejsca, a także zapewnienia szybkiego i skutecznego sprowadzenia na ląd. W niniejszym wniosku uwzględniono fakt, że na

¹⁰ Strefę przyległą regulują przepisy art. 33 Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza. Jest to strefa przyległa do morza terytorialnego i nie może sięgać dalej niż 24 mile morskie od linii podstawowych, od których mierzy się szerokość morza terytorialnego. Stanowi część specjalnej strefy ekonomicznej lub otwartych mórz, w zależności od tego, czy państwo nadbrzeżne ogłosiło specjalną strefę ekonomiczną, i jest to strefa, w której zastosowanie ma swoboda nawigacji. Choć strefa przyległa nie jest częścią morza terytorialnego, państwo nadbrzeżne może wykonywać niezbędną kontrolę w celu zapobiegania naruszaniu jego ustaw i innych przepisów celnych, skarbowych, imigracyjnych lub sanitarnych na jego terytorium lub morzu terytorialnym oraz w celu karania takich naruszeń.

¹¹ Rezolucja MSC.167(78) przyjęta dnia 20 maja 2004 r.

¹² Rezolucja 1821 (2011) Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy.

obecnym etapie działaniami jednostek morskich i powietrznych kierowałoby ratownicze centrum koordynacyjne, które decyduje o właściwym porcie lub miejscu sprowadzenia na ląd. We wniosku przewidziano jednak możliwość sprowadzania na ląd przez jednostki morskie w przyjmującym państwie członkowskim, jeśli nie zostały one zwolnione ze swojego obowiązku udzielenia wsparcia osobom znajdującym się w sytuacji zagrożenia możliwie szybko, mając na względzie bezpieczeństwo osób uratowanych oraz samej jednostki morskiej.

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY**ustanawiające zasady ochrony zewnętrznych granic morskich w kontekście współpracy operacyjnej koordynowanej przez Europejską Agencję Zarządzania Współpracą Operacyjną na Granicach Zewnętrznych Państw Członkowskich Unii Europejskiej**

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 77 ust. 2 lit. d),

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Polityka Unii w dziedzinie unijnych granic zewnętrznych ma na celu zapewnienie efektywnego monitorowania przejść na granicach zewnętrznych, między innymi poprzez ochronę granic. Celem ochrony granic jest zapobieganie niedozwolonemu przekraczaniu granic, zwalczanie przestępczości transgranicznej oraz zatrzymywanie osób, które nielegalnie przekroczyły granicę lub podejmowanie wobec nich innych środków. Ochrona granic powinna w skuteczny sposób zapobiegać omijaniu odpraw na przejściach granicznych i zniechęcać do takiego postępowania. W tym celu ochrona granic nie ogranicza się do wykrywania prób nielegalnego przekroczenia granicy, ale obejmuje w równym stopniu działania takie jak przechwytywanie statków podejrzanych o usiłowanie przedostania się na teren Unii z pominięciem odprawy granicznej, a także ustalenia mające pomóc poradzić sobie w sytuacjach takich jak działania poszukiwawczo-ratownicze, które mogą wystąpić podczas operacji na morzu oraz ustalenia mające doprowadzić do pomyślnego przeprowadzenia takiej operacji.
- (2) Europejska Agencja Zarządzania Współpracą Operacyjną na Zewnętrznych Granicach Państw Członkowskich Unii Europejskiej (zwana dalej „Agencją”) ustanowiona rozporządzeniem Rady (WE) nr 2007/2004 z dnia 26 października 2004 r.¹³ odpowiada za koordynowanie współpracy operacyjnej między państwami członkowskimi w dziedzinie zarządzania granicami zewnętrznymi, m.in. w odniesieniu do ochrony granic. Agencja odpowiada również za wspieranie państw członkowskich w sytuacjach wymagających zwiększonej pomocy technicznej na granicach zewnętrznych, przy uwzględnieniu, że niektóre sytuacje mogą wiązać się z nadzwyczajnymi sytuacjami humanitarnymi i akcjami ratunkowymi na morzu. W celu dalszego wzmocnienia takiej współpracy niezbędne są szczegółowe przepisy odnoszące się do działań w zakresie ochrony granic morskich prowadzonych przez jednostki morskie i powietrzne państwa członkowskiego na granicy morskiej innych państw członkowskich lub na morzu pełnym w kontekście współpracy operacyjnej koordynowanej przez Agencję.

¹³ Dz.U. L 349 z 25.11.2004, s. 1.

- (3) Utworzenie europejskiego systemu nadzorowania granic (EUROSUR) ustanowionego rozporządzeniem (UE) nr [...] Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia [...] powinno usprawnić wymianę informacji oraz współpracę operacyjną między państwami członkowskimi i z Agencją. Gwarantuje to znaczną poprawę stanu wiedzy państw członkowskich na temat rozwoju sytuacji oraz ich zdolność reagowania, również przy wsparciu Agencji, do celów wykrywania nielegalnej migracji i jej zapobiegania, zwalczania przestępczości transgranicznej oraz angażowania się w ochronę i ratowanie życia migrantów na swoich granicach zewnętrznych. Podczas koordynowania operacjami z zakresu ochrony granic Agencja powinna przekazywać państwom członkowskim informacje oraz analizy na temat takich operacji.
- (4) Podczas operacji w zakresie ochrony granic państwa członkowskie i Agencja powinny przestrzegać swoich zobowiązań wynikających z Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza, Międzynarodowej konwencji o bezpieczeństwie życia na morzu, Międzynarodowej konwencji o poszukiwaniu i ratownictwie morskim, Konwencji Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej i uzupełniającego ją Protokołu przeciwko przemytowi migrantów drogą lądową, morską i powietrzną, Konwencji dotyczącej statusu uchodźców, Europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych, Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania oraz innych właściwych instrumentów międzynarodowych.
- (5) Zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 562/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. ustanawiającym wspólnotowy kodeks zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen)¹⁴ oraz ogólnymi zasadami prawa Unii wszelkie środki przyjęte w trakcie operacji związanej z ochroną granic powinny być proporcjonalne do założonych celów, niedyskryminujące oraz powinny w pełni respektować godność osoby ludzkiej, prawa podstawowe oraz prawa uchodźców i osób ubiegających się o azyl, w tym zasadę *non-refoulement*. Państwa członkowskie i Agencja są związane przepisami dorobku prawnego w dziedzinie azylu, w szczególności dyrektywy Rady 2005/85/WE z dnia 1 grudnia 2005 r. w sprawie ustanowienia minimalnych norm dotyczących procedur nadawania i cofania statusu uchodźcy w państwach członkowskich¹⁵, w odniesieniu do wniosków o udzielenie azylu złożonych na terytorium państw członkowskich, w tym na granicy lub w strefach tranzytowych państw członkowskich.
- (6) Ewentualne istnienie porozumienia między państwem członkowskim i krajem trzecim nie może zwalniać państw członkowskich z takich zobowiązań, gdy wiedzą lub powinny wiedzieć o tym, że braki systemowe w procedurze azylowej oraz w warunkach przyjmowania osób ubiegających się o azyl w takim kraju trzecim stanowią wystarczające przesłanki, by przyjąć, że osoba ubiegająca się o azyl narażona jest na realne ryzyko stania się ofiarą niehumanitarnego lub poniżającego traktowania lub gdy państwa członkowskie wiedzą lub powinny wiedzieć, że taki kraj trzeci bierze udział w praktykach sprzecznych z zasadą *non-refoulement*.
- (7) W trakcie przeprowadzania operacji ochrony granic na morzu może wystąpić konieczność udzielenia pomocy osobom znajdującym się w sytuacji zagrożenia. Zgodnie z prawem międzynarodowym każde państwo zobowiązuje kapitana statku

¹⁴ Dz.U. L 105 z 13.4.2006, s. 1.

¹⁵ Dz.U. L 326 z 13.12.2005, s. 13.

plywającego pod jego banderą, o ile jest to dla niego możliwe bez narażania na poważne niebezpieczeństwo statku, załogi i pasażerów, do udzielenia pomocy każdej napotkanej na morzu osobie zagrożonej utratą życia oraz do możliwie najszybszego pośpieszenia na ratunek osobom znajdującym się w sytuacji zagrożenia na morzu. Takiej pomocy należy udzielić bez względu na obywatelstwo lub status osób jej wymagających lub bez względu na okoliczności, w jakich osoby te zostały znalezione.

- (8) Takie zobowiązanie jest wypełniane przez państwa członkowskie zgodnie z obowiązującymi przepisami międzynarodowych instrumentów prawnych regulujących działania poszukiwawczo-ratownicze, a także zgodnie z wymogami dotyczącymi ochrony praw podstawowych. Niniejsze rozporządzenie nie powinno wpływać na obowiązki organów odpowiedzialnych za poszukiwania i ratownictwo, w tym na obowiązek dopilnowania, by koordynacja i współpraca odbywały się w sposób umożliwiający przekazanie uratowanych osób do portu lub w bezpieczne miejsce.
- (9) Na podstawie rozporządzenia (WE) nr 2007/2004 operacje w zakresie ochrony granic koordynowane przez Agencję są przeprowadzane zgodnie z planem operacyjnym. Zgodnie z powyższym, w odniesieniu do operacji na morzu, plan operacyjny powinien zawierać szczegółowe informacje dotyczące stosowania właściwej jurysdykcji i ustawodawstwa na obszarze geograficznym, na którym odbywa się wspólna operacja lub projekt pilotażowy, w tym również odniesienia do prawa międzynarodowego i prawa Unii dotyczącego przechwytywania, ratownictwa na morzu i sprowadzania na ląd. Z drugiej strony rozporządzenie to reguluje kwestie przechwytywania, ratownictwa na morzu i sprowadzania na ląd w kontekście operacji w zakresie ochrony granic morskich koordynowanych przez Agencję.
- (10) Praktyką przyjętą na mocy rozporządzenia (WE) nr 2007/2004 jest, że w przypadku każdej operacji na morzu na terytorium przyjmującego państwa członkowskiego ustanawiana jest struktura do celów koordynacji, w skład której wchodzi funkcjonariusze z przyjmującego państwa członkowskiego, zaproszeni funkcjonariusze oraz przedstawiciele Agencji, w tym funkcjonariusz koordynujący Agencji. Ta struktura do celów koordynacji, zwana powszechnie również międzynarodowym centrum koordynacyjnym, powinna służyć jako kanał komunikacyjny między funkcjonariuszami zaangażowanymi w operacje na morzu oraz właściwymi władzami.
- (11) Niniejsze rozporządzenie nie narusza praw podstawowych i jest zgodne z zasadami zawartymi w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej, przede wszystkim: prawem do życia, zasadą godności ludzkiej, zakazem tortur i niehumanitarnego lub poniżającego traktowania i karanie, prawem do wolności i bezpieczeństwa, zasadą *non-refoulement*, zasadą niedyskryminacji, prawem do skutecznego środka prawnego, prawem do azylu oraz prawami dziecka.
- (12) Jako że cele działań, które zostaną podjęte – tj. przyjęcie szczegółowych zasad dotyczących ochrony granic morskich przez straż graniczną działającą pod kierunkiem Agencji – nie mogą zostać w wystarczającym stopniu osiągnięte przez państwa członkowskie z powodu różnic między ustawodawstwem poszczególnych państw i stosowanymi przez nie praktykami, mogą natomiast ze względu na wielonarodowy charakter działań zostać lepiej osiągnięte na poziomie unijnym, Unia może przyjąć środki zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu. Zgodnie z zasadą proporcjonalności, określoną w tym artykule, niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów.

- (13) Zgodnie z art. 1 i 2 Protokołu nr 22 w sprawie stanowiska Danii, załączonego do Traktatu o Unii Europejskiej i do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Dania nie uczestniczy w przyjęciu niniejszego rozporządzenia, nie jest nim związana ani go nie stosuje. Ponieważ niniejsze rozporządzenie stanowi rozwinięcie dorobku Schengen w rozumieniu postanowień części trzeciej tytuł V Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej Dania podejmuje zgodnie z art. 4 tego protokołu w terminie sześciu miesięcy po przyjęciu niniejszego rozporządzenia, decyzję, czy dokona jego transpozycji do swego prawa krajowego.
- (14) W odniesieniu do Islandii i Norwegii niniejsze rozporządzenie stanowi rozwinięcie przepisów dorobku Schengen w rozumieniu Umowy zawartej przez Radę Unii Europejskiej i Republikę Islandii oraz Królestwo Norwegii dotyczącej włączenia tych dwóch państw we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen¹⁶, które wchodzi w zakres obszaru, o którym mowa w art. 1 pkt A decyzji Rady 1999/437/WE¹⁷ w sprawie niektórych warunków stosowania tej umowy.
- (15) W odniesieniu do Szwajcarii niniejsze rozporządzenie stanowi rozwinięcie przepisów dorobku Schengen w rozumieniu Umowy między Unią Europejską, Wspólnotą Europejską i Konfederacją Szwajcarską dotyczącej włączenia Konfederacji Szwajcarskiej we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen¹⁸, które wchodzi w zakres obszaru, o którym mowa w art. 1 pkt A decyzji 1999/437/WE w związku z art. 3 decyzji Rady 2008/146/WE z dnia 28 stycznia 2008 r. w sprawie zawarcia tej umowy w imieniu Wspólnoty Europejskiej¹⁹.
- (16) W odniesieniu do Liechtensteinu niniejsze rozporządzenie stanowi rozwinięcie przepisów dorobku Schengen w rozumieniu Protokołu podpisanego między Unią Europejską, Wspólnotą Europejską, Konfederacją Szwajcarską i Księstwem Liechtensteinu o przystąpieniu Księstwa Liechtensteinu do Umowy między Unią Europejską, Wspólnotą Europejską i Konfederacją Szwajcarską dotyczącej włączenia Konfederacji Szwajcarskiej we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen, które to przepisy wchodzi w zakres obszaru, o którym mowa w art. 1 pkt A decyzji 1999/437/WE²⁰ w związku z art. 3 decyzji Rady 2011/350/UE z dnia 7 marca 2011 r. w sprawie zawarcia tego protokołu w imieniu Unii Europejskiej²¹.
- (17) Niniejsze rozporządzenie stanowi rozwinięcie przepisów dorobku Schengen, które nie mają zastosowania do Zjednoczonego Królestwa zgodnie z decyzją Rady 2000/365/WE z dnia 29 maja 2000 r. dotyczącą wniosku Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej o zastosowanie wobec niego niektórych przepisów dorobku Schengen²². W związku z tym Zjednoczone Królestwo nie uczestniczy w przyjęciu niniejszego rozporządzenia, nie jest nim związane, ani go nie stosuje.
- (18) Niniejsze rozporządzenie stanowi rozwinięcie przepisów dorobku Schengen, które nie mają zastosowania do Irlandii, zgodnie z decyzją Rady 2002/192/WE z dnia 28 lutego 2002 r. dotyczącą wniosku Irlandii o zastosowanie wobec niej niektórych przepisów

¹⁶ Dz.U. L 176 z 10.7.1999, s. 36.

¹⁷ Dz.U. L 176 z 10.7.1999, s. 31.

¹⁸ Dz.U. L 53 z 27.2.2008, s. 52.

¹⁹ Dz.U. L 53 z 27.2.2008, s. 1.

²⁰ Dz.U. L 176 z 10.7.1999, s. 31.

²¹ Dz.U. L 160 z 18.6.2011, s. 19.

²² Dz.U. L 131 z 1.6.2000, s. 43.

dorobku Schengen²³. W związku z tym Irlandia nie uczestniczy w przyjęciu niniejszego rozporządzenia, nie jest nim związana, ani go nie stosuje.

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

ROZDZIAŁ I

PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 1

Zakres

Niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie do operacji w zakresie ochrony granic prowadzonych przez państwa członkowskie na ich zewnętrznych granicach morskich w kontekście współpracy operacyjnej koordynowanej przez Europejską Agencję Zarządzania Współpracą Operacyjną na Granicach Zewnętrznych Państw Członkowskich Unii Europejskiej.

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

1. „Agencja” oznacza Europejską Agencję Zarządzania Współpracą Operacyjną na Granicach Zewnętrznych Państw Członkowskich Unii Europejskiej utworzoną rozporządzeniem (WE) nr 2007/2004;
2. „operacja na morzu” oznacza wspólną operację, projekt pilotażowy lub szybką interwencję prowadzone przez państwa członkowskie w związku z ochroną ich zewnętrznych granic morskich, koordynowane przez Agencję;
3. „przyjmujące państwo członkowskie” oznacza państwo członkowskie, na terytorium którego prowadzona jest lub rozpoczyna się operacja morska;
4. „uczestniczące państwo członkowskie” oznacza państwo członkowskie uczestniczące w operacji morskiej poprzez zapewnienie zasobów materialnych lub ludzkich i niebędące przyjmującym państwem członkowskim;
5. „jednostka uczestnicząca” oznacza jednostkę morską lub powietrzną przyjmującego państwa członkowskiego lub uczestniczącego państwa członkowskiego;
6. „międzynarodowe centrum koordynacyjne” oznacza strukturę do celów koordynacji ustanowioną na terytorium przyjmującego państwa członkowskiego na potrzeby koordynacji operacji na morzu;
7. „krajowe centrum koordynacyjne” oznacza krajowe centrum koordynacyjne ustanowione na potrzeby europejskiego systemu nadzorowania granic (EUROSUR) zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr [.../...];
8. „statek” oznacza łódź lub inny środek żeglugi morskiej;
9. „statek bezpaństwowy” oznacza statek bez przynależności państwowej lub uznany za statek bez przynależności państwowej w sytuacji, gdy taki statek nie uzyskał od żadnego państwa prawa do posługiwania się jego banderą lub pływa pod banderą

²³ Dz.U. L 64 z 7.3.2002, s. 20.

jednego lub więcej państw, posługując się tymi banderami w zależności od okoliczności;

10. „protokół przeciw przemytowi migrantów” oznacza Protokół przeciwko przemytowi migrantów drogą lądową, morską i powietrzną, uzupełniający Konwencję Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej, podpisany w Palermo we Włoszech, w grudniu 2000 r.;
11. „bezpieczne miejsce” oznacza miejsce, w którym uznaje się, że kończą się operacje ratunkowe i w którym nie ma zagrożenia dla bezpieczeństwa lub życia ocalałych osób, w tym dla ochrony ich praw podstawowych, w którym możliwe jest zaspokojenie podstawowych potrzeb człowieka oraz z którego możliwe jest zorganizowanie transportu ocalałych osób do następnego lub ostatecznego miejsca docelowego;
12. „ratunkowe centrum koordynacyjne” oznacza jednostkę odpowiedzialną za wspieranie efektywnej organizacji usług w zakresie poszukiwania i ratownictwa oraz za koordynowanie przebiegu działań poszukiwawczo-ratowniczych w obrębie regionu poszukiwania i ratownictwa zgodnie z definicją zawartą w Międzynarodowej konwencji o poszukiwaniu i ratownictwie morskim z 1979 r.

ROZDZIAŁ II

ZASADY OGÓLNE

Artykuł 3

Bezpieczeństwo na morzu

Środki podejmowane do celów operacji na morzu należy realizować w sposób niezagrażający bezpieczeństwu przechwyconych lub uratowanych osób ani bezpieczeństwu jednostek uczestniczących.

Artykuł 4

Ochrona praw podstawowych oraz zasada *non-refoulement*

1. Nikt nie może zostać sprowadzony na ląd ani w żaden inny sposób przekazany władzom w kraju, w którym istnieje poważne ryzyko, że taka osoba może zostać narażona na karę śmierci, tortury lub inne nieludzkie bądź poniżające traktowanie lub ukaranie bądź gdy istnieje poważne ryzyko, że zostanie ona z takiego kraju wydalona, deportowana bądź poddana ekstradycji do innego kraju wbrew zasadzie *non-refoulement*.
2. Przed podjęciem decyzji o sprowadzeniu na ląd w kraju trzecim jednostki uczestniczące uwzględniają ogólną sytuację panującą w tym kraju trzecim; osób przechwyconych lub uratowanych nie wolno sprowadzać na ląd takiego kraju trzeciego, jeśli przyjmujące państwo członkowskie lub uczestniczące państwa członkowskie posiadają lub powinny posiadać wiedzę o tym, że taki kraj trzeci uczestniczy w praktykach opisanych w ust. 1.
3. W przypadku sprowadzenia na ląd w kraju trzecim jednostki uczestniczące ustalają tożsamość przechwyconych lub uratowanych osób oraz w miarę możliwości oceniają ich osobistą sytuację przed sprowadzeniem na ląd. Jednostki te w odpowiedni sposób informują osoby przechwycone lub uratowane o miejscu sprowadzenia na ląd oraz

umożliwiają im podanie wszelkich powodów uzasadniających przypuszczenie, że sprowadzenie na ląd w planowanym miejscu stanowiłoby naruszenie zasady *non-refoulement*.

4. W trakcie całej operacji na morzu jednostki uczestniczące uwzględniają specjalne potrzeby dzieci, ofiar handlu ludźmi, osób potrzebujących pilnej pomocy medycznej, osób potrzebujących ochrony międzynarodowej, a także innych osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji.
5. Straż graniczna biorąca udział w operacji na morzu przechodzi szkolenie obejmujące wiedzę na temat stosownych praw podstawowych, przepisów prawa uchodźców oraz międzynarodowych przepisów prawnych w dziedzinie poszukiwania i ratownictwa.

ROZDZIAŁ III

ZASADY SZCZEGÓŁOWE

Artykuł 5

Wykrywanie

1. Po wykryciu obecności statku podejrzanego o przekroczenie lub zamiar przekroczenia granicy w nielegalny sposób, jednostki uczestniczące zbliżają się do niego w celu jego zidentyfikowania i ustalenia przynależności państwowej; do czasu podjęcia dalszych działań statek taki obserwowany jest z rozsądnej odległości. Jednostki uczestniczące niezwłocznie przekazują informacje o statku do międzynarodowego centrum koordynacyjnego.
2. Jeżeli statek ma zamiar wpłynąć lub wpłynął na morze terytorialne lub do strefy przyległej państwa członkowskiego nieuczestniczącego w operacji na morzu, jednostki uczestniczące przekazują informacje o statku do międzynarodowego centrum koordynacyjnego, które z kolei przekazuje je krajowemu centrum koordynacyjnemu zainteresowanego państwa członkowskiego.
3. Jednostki uczestniczące przekazują informacje o każdym statku podejrzanym o udział w nielegalnych działaniach na morzu nieobjętych zakresem operacji na morzu do międzynarodowego centrum koordynacyjnego, które z kolei przekazuje te informacje do krajowego centrum koordynacyjnego zainteresowanego państwa członkowskiego lub zainteresowanych państw członkowskich.

Artykuł 6

Przechwytywanie na morzu terytorialnym

1. Na morzu terytorialnym przyjmującego państwa członkowskiego lub uczestniczącego państwa członkowskiego jednostki uczestniczące podejmują co najmniej jeden z wymienionych poniżej środków, gdy zachodzą uzasadnione przesłanki, by przypuszczać, że statek przewozi osoby zamierzające obejść kontrolę na przejściach granicznych lub uczestniczy w przemyśle migrantów drogą morską:
 - a) żądanie informacji i dokumentacji o prawie własności, rejestracji i aspektach związanych z podróżą, jak również informacji o tożsamości, obywatelstwie i innych istotnych danych osób znajdujących się na pokładzie;
 - b) zatrzymanie statku, wejście na jego pokład, przeszukanie statku, jego ładunku, a także przeszukanie i przesłuchanie osób znajdujących się na pokładzie;

- c) poinformowanie osób na pokładzie, że mogą nie być upoważnione do przekroczenia granicy oraz że osobom kierującym statkiem mogą grozić kary za umożliwienie podróży;
 - d) przejęcie statku i zatrzymanie osób znajdujących się na pokładzie;
 - e) nakazanie statkowi, aby zmienił kurs i skierował się poza dane morza terytorialne lub daną strefę przyległą lub ku celowi innemu niż dane morza terytorialne lub dana strefa przyległa, w tym eskortowanie statku lub pozostanie w jego pobliżu, dopóki nie przyjmie takiego kursu;
 - f) skierowanie statku lub osób znajdujących się na jego pokładzie do przyjmującego państwa członkowskiego lub innego państwa członkowskiego uczestniczącego w operacji lub nadbrzeżnego państwa członkowskiego.
2. Przyjmujące państwo członkowskie lub uczestniczące państwo członkowskie, na którego morzu terytorialnym ma miejsce operacja przechwytywania, zezwala na podjęcie środków, o których mowa w ust. 1, oraz wydaje instrukcje jednostce uczestniczącej za pośrednictwem międzynarodowego centrum koordynacyjnego. Jednostka uczestnicząca każdorazowo informuje przyjmujące państwo członkowskie za pośrednictwem międzynarodowego centrum koordynacyjnego, gdy kapitan statku prosi o powiadomienie przedstawiciela dyplomatycznego lub urzędnika konsularnego państwa bandery.
3. Jeśli zachodzi uzasadnione podejrzenie, że statek, który nie posiada przynależności państwowej lub który można uznać za statek bez przynależności państwowej, przewozi osoby zamierzające obejść kontrolę na przejściach granicznych lub uczestniczy w przemyśle migrantów drogą morską, przyjmujące państwo członkowskie lub uczestniczące państwo członkowskie, na którego morzu terytorialnym dochodzi do przechwycenia takiego statku bezpaństwowego, zezwala jednostce uczestniczącej na zatrzymanie go i podjęcie wszelkich środków określonych w ust. 1 oraz udziela jej odnośnych instrukcji.
4. Wszelkie czynności operacyjne na morzu terytorialnym państwa członkowskiego nieuczestniczącego w operacji na morzu realizowane są zgodnie z zezwoleniem tego państwa członkowskiego. Międzynarodowe centrum koordynacyjne jest powiadamiane o każdej wymianie informacji z tym państwem członkowskim oraz o dalszym przebiegu działań, na które to państwo członkowskie wydaje zezwolenie.

Artykuł 7

Przechwytywanie na morzu pełnym

1. Na morzu pełnym jednostki uczestniczące podejmują jeden lub więcej z wymienionych poniżej środków, jeśli zachodzi uzasadnione podejrzenie, że statek uczestniczy w przemyśle migrantów drogą morską, pod warunkiem uzyskania zezwolenia od państwa bandery zgodnie z Protokołem przeciwko przemytowi migrantów:
- a) żądanie informacji i dokumentacji o prawie własności, rejestracji i aspektach związanych z podróżą, jak również informacji o tożsamości, obywatelstwie i innych istotnych danych osób znajdujących się na pokładzie;
 - b) zatrzymanie statku, wejście na jego pokład, przeszukanie statku, jego ładunku, a także przeszukanie i przesłuchanie osób znajdujących się na pokładzie;

- c) poinformowanie osób na pokładzie, że mogą nie być upoważnione do przekroczenia granicy oraz że osobom kierującym statkiem mogą grozić kary za umożliwienie podróży;
 - d) przejście statku i zatrzymanie osób znajdujących się na pokładzie;
 - e) nakazanie statkowi, aby zmienił kurs i skierował się poza dane morza terytorialne lub daną strefę przyległą lub ku celowi innemu niż dane morza terytorialne lub dana strefa przyległa, w tym eskortowanie statku lub pozostanie w jego pobliżu, dopóki nie przyjmie takiego kursu;
 - f) skierowanie statku lub osób znajdujących się na jego pokładzie do kraju trzeciego albo przekazanie statku lub osób znajdujących się na jego pokładzie władzom kraju trzeciego;
 - g) skierowanie statku lub osób znajdujących się na jego pokładzie do przyjmującego państwa członkowskiego lub innego państwa członkowskiego uczestniczącego w operacji.
2. Jeśli statek pływa pod banderą lub posiada znaki rejestracji przyjmującego państwa członkowskiego lub uczestniczącego państwa członkowskiego, takie państwo członkowskie, po potwierdzeniu przynależności państwowej statku, zezwala na podjęcie środków określonych w ust. 1.
 3. Jeśli statek pływa pod banderą lub posiada znaki rejestracji państwa członkowskiego nieuczestniczącego w operacji na morzu lub kraju trzeciego, przyjmujące państwo członkowskie lub uczestniczące państwo członkowskie, zależnie od tego, czyja jednostka uczestnicząca przechwyciła taki statek, powiadamia państwo bandery, zwraca się o potwierdzenie rejestracji, a w przypadku potwierdzenia przynależności państwowej, zwraca się do państwa bandery o wydanie zezwolenia na podjęcie wszelkich środków określonych w ust. 1. Przyjmujące państwo członkowskie lub uczestniczące państwo członkowskie informuje międzynarodowe centrum koordynacyjne o wszelkiej wymianie informacji z państwem bandery oraz o środkach, na które państwo bandery wydało zgodę.
 4. Jeżeli istnieją uzasadnione przesłanki, by przypuszczać, że statek, mimo podnoszenia obcej bandery lub odmowy wywieszenia swojej bandery, ma w rzeczywistości taką samą przynależność państwową jak jednostka uczestnicząca w działaniach, jednostka ta weryfikuje prawo statku do posługiwania się podnoszoną przez niego banderą. W tym celu może zbliżyć się do statku, wobec którego zachodzą wspomniane podejrzenia. Jeżeli po kontroli dokumentów podejrzenie nadal się utrzymuje, jednostka uczestnicząca w operacji przystępuje do dalszej kontroli pokładu statku, którą przeprowadza z jak największą uwagą. Odpowiednią drogą podejmuje się kontakt z uczestniczącym państwem członkowskim, pod którego banderą rzekomo taki statek pływa.
 5. Jeżeli istnieją uzasadnione przesłanki, by przypuszczać, że statek, mimo podnoszenia obcej bandery lub odmowy wywieszenia swojej bandery, w rzeczywistości przynależy do przyjmującego państwa członkowskiego lub innego uczestniczącego państwa członkowskiego, jednostka uczestnicząca weryfikuje prawo statku do posługiwania się daną banderą po uzyskaniu zezwolenia od tego państwa członkowskiego.
 6. Jeśli w przypadkach, o których mowa w ust. 4 lub 5, podejrzenia dotyczące przynależności państwowej statku okażą się zasadne, przyjmujące państwo

członkowskie lub uczestniczące państwo członkowskie zezwala na podjęcie środków określonych w ust. 1.

7. W oczekiwaniu na wydanie zezwolenia przez państwo bandery lub w przypadku braku takiego zezwolenia obserwuje się statek z rozsądnej odległości. Nie podejmuje się żadnych innych środków bez wyraźnego zezwolenia państwa bandery, z wyjątkiem środków niezbędnych do przeciwdziałania nieuchronnemu zagrożeniu życia osób, bądź z wyjątkiem środków wynikających z odnośnych porozumień dwustronnych lub wielostronnych.
8. Jeżeli istnieją uzasadnione przesłanki, by podejrzewać, że statek, który nie posiada przynależności państwowej lub który może zostać uznany za taki, uczestniczy w przemyśle migrantów drogą morską, jednostka uczestnicząca może wejść na pokład i zatrzymać statek w celu sprawdzenia jego bezpieczeństwa. Jeśli podejrzewania okażą się zasadne, można podjąć dalsze stosowne środki określone w ust. 1 zgodnie z przepisami prawa krajowego i międzynarodowego.
9. Państwo członkowskie, które podjęło dowolny środek zgodnie z ust. 1, bezzwłocznie powiadamia państwo bandery o skutkach zastosowania takiego środka.
10. Zgodnie z prawem krajowym wyznacza się urzędnika krajowego reprezentującego przyjmujące państwo członkowskie lub uczestniczące państwo członkowskie w międzynarodowym centrum koordynacyjnym, który odpowiada za wydawanie zezwoleń na weryfikację prawa statku do wywieszania bandery danego państwa członkowskiego lub na podejmowanie wszelkich środków określonych w ust. 1.
11. Jeśli przesłanki, by podejrzewać, że statek uczestniczy w przemyśle migrantów na morzu pełnym, okażą się bezzasadne lub jednostka uczestnicząca nie posiada uprawnień do działania, lecz w dalszym ciągu zachodzi zasadne podejrzenie, że taki statek przewozi osoby zamierzające dostać się na granicę państwa członkowskiego i obejść kontrole na przejściach granicznych, taki statek pozostaje objęty monitoringiem. Międzynarodowe centrum koordynacyjne przekazuje informacje o statku do krajowego centrum koordynacyjnego państw członkowskich, do których taki statek jest kierowany.

Artykuł 8

Przechwytywanie w strefie przyległej

1. W strefie przyległej do morza terytorialnego państwa członkowskiego, które jest przyjmującym państwem członkowskim lub uczestniczącym państwem członkowskim, środki określone w art. 6 ust. 1 podejmuje się zgodnie z art. 6 ust. 2.
2. Środków określonych w art. 6 ust. 1 nie podejmuje się w strefie przyległej państwa członkowskiego, które nie uczestniczy w operacji na morzu bez zezwolenia takiego państwa członkowskiego. Międzynarodowe centrum koordynacyjne jest powiadamiane o każdej wymianie informacji z tym państwem członkowskim oraz o dalszym przebiegu działań, na które to państwo członkowskie wydaje zezwolenie.
3. W przypadku gdy statek bezpaństwowy przepływa przez strefę przyległą zastosowanie ma art. 7 ust. 8.

Artykuł 9

Działania poszukiwawczo-ratownicze

1. Jednostki uczestniczące w operacji na morzu udzielają pomocy każdemu statkowi lub każdej osobie znajdującej się w sytuacji zagrożenia na morzu. Pomoc udzielana jest bez względu na obywatelstwo lub status takiej osoby, a także okoliczności, w których dana osoba została odnaleziona.
2. W przypadku zaistnienia w trakcie operacji na morzu sytuacji niepewności, sytuacji alarmowej lub sytuacji zagrożenia w odniesieniu do statku bądź jakiegokolwiek osoby znajdującej się na jego pokładzie, jednostka uczestnicząca w działaniach powinna przesłać możliwie szybko wszelkie dostępne informacje do ratowniczego centrum koordynacyjnego odpowiedzialnego za region działań poszukiwawczo-ratowniczych, w którym ma miejsce dana sytuacja.
3. Uznaje się, że statek lub osoby na jego pokładzie znajdują się w sytuacji niepewności, zwłaszcza gdy:
 - a) istnieją wątpliwości co do bezpieczeństwa statku lub osób na jego pokładzie; lub
 - b) brakuje informacji na temat przemieszczania się statku lub jego położenia.
4. Uznaje się, że statek lub osoby na jego pokładzie znajdują się w sytuacji alarmowej, zwłaszcza gdy:
 - a) istnieją obawy co do bezpieczeństwa statku lub osób na jego pokładzie w związku z informacjami o wystąpieniu poważnych trudności, których zakres nie wskazuje jednak na prawdopodobieństwo wystąpienia sytuacji zagrożenia; lub
 - b) stwierdza się stały brak informacji na temat przemieszczania się statku lub jego położenia.
5. Uznaje się, że statek lub osoby na jego pokładzie znajdują się w sytuacji zagrożenia, zwłaszcza gdy:
 - a) otrzymano informacje potwierdzające fakt, że statek lub osoba na jego pokładzie jest w niebezpieczeństwie i wymaga natychmiastowej pomocy; lub
 - b) nie udaje się nawiązać łączności ze statkiem, a nieudane działania wyjaśniające wskazują na to, że statek prawdopodobnie znajduje się w sytuacji zagrożenia; lub
 - c) napływają informacje, z których wynika, że wydajność operacyjna statku zmalała do tego stopnia, że możliwe jest wystąpienie sytuacji zagrożenia.
6. W trakcie oceny sytuacji do celów ust. 3–5 jednostki uczestniczące biorą pod uwagę wszelkie istotne aspekty, w tym:
 - a) wystąpienie prośby o pomoc;
 - b) zdatność statku do żeglugi morskiej i prawdopodobieństwo, że statek nie dotrze do miejsca docelowego;
 - c) liczbę pasażerów w stosunku do rodzaju statku i jego stanu;
 - d) dostępność zasobów takich jak paliwo, woda, żywność, niezbędnych, by dotrzeć do brzegu;
 - e) obecność wykwalifikowanej załogi i dowództwa statku;
 - f) dostępność i wydajność sprzętu ratunkowego, nawigacyjnego i komunikacyjnego;

- g) obecności pasażerów wymagających pilnej pomocy medycznej;
 - h) obecność zmarłych pasażerów;
 - i) obecność kobiet w ciąży lub dzieci;
 - j) warunki meteorologiczne oraz warunki panujące na morzu, w tym prognozy pogody i prognozy morskie.
7. Jednostki uczestniczące bezzwłocznie przekazują wyniki swojej oceny sytuacji odpowiedzialnemu ratowniczo ratowniczemu centrum koordynacyjnemu. Oczekując na instrukcje ratowniczego centrum koordynacyjnego, jednostki uczestniczące podejmują wszelkie stosowne środki niezbędne do zapewnienia bezpieczeństwa osobom objętym działaniami.
 8. Istnienie sytuacji zagrożenia nie jest wyłącznie uzależnione od faktu wystąpienia faktycznej prośby o pomoc ani nią uwarunkowane. W przypadku gdy uznano wprawdzie, że statek znajduje się w stanie zagrożenia, jednak osoby przebywające na jego pokładzie odmawiają przyjęcia pomocy, jednostka uczestnicząca powiadamia ratownicze centrum koordynacyjne i kontynuuje wypełnianie obowiązku zachowania ostrożności, monitorując statek z rozsądnej odległości oraz podejmując wszelkie środki niezbędne dla bezpieczeństwa osób objętych działaniami, unikając przy tym wszelkich działań, które mogłyby pogorszyć sytuację bądź zwiększyć niebezpieczeństwo uszczerbku na zdrowiu lub utraty życia.
 9. Jeżeli ratownicze centrum koordynacyjne kraju trzeciego odpowiedzialnego za dany rejon działań poszukiwawczo-ratowniczych nie odpowiada na powiadomienie przekazane przez jednostkę uczestniczącą, jednostka ta powinna skontaktować się z ratowniczym centrum koordynacyjnym w przyjmującym państwie członkowskim, chyba że inne ratownicze centrum koordynacyjne jest lepiej przygotowane do koordynowania działaniami poszukiwawczo-ratowniczymi.
 10. Jednostki uczestniczące możliwie szybko powiadamiają międzynarodowe centrum koordynacyjne o wszelkich kontaktach podejmowanych z ratowniczym centrum koordynacyjnym oraz o przebiegu podejmowanych przez nie działań.
 11. Jeżeli nie można uznać lub nie uznaje się już, że statek znajduje się w sytuacji zagrożenia, lub jeżeli zakończono działania poszukiwawczo-ratownicze, jednostka uczestnicząca powinna – w porozumieniu z międzynarodowym centrum koordynacyjnym – wznowić operację na morzu.

Artykuł 10

Sprowadzanie na ląd

1. Sposoby sprowadzania na ląd osób przechwyconych lub uratowanych w trakcie operacji na morzu zostają określone w planie operacyjnym. Takie sposoby sprowadzania na ląd nie skutkują nałożeniem zobowiązań na państwa członkowskie nieuczestniczące w operacji na morzu, chyba że wyraźnie zezwalają one na podejmowanie środków na swoim morzu terytorialnym lub w swojej strefie przyległej zgodnie z art. 6 ust. 4 lub art. 8 ust. 2.
2. W przypadku przechwycenia na morzu terytorialnym lub w strefie przyległej zgodnie z przepisami art. 6 ust. 2 lub art. 8 ust. 1 sprowadzenie na ląd ma miejsce w przyjmującym państwie członkowskim lub uczestniczącym państwie członkowskim,

na którego wodach terytorialnych lub w którego strefie przyległej dochodzi do przechwycenia.

W przypadku przechwycenia na morzu terytorialnym lub w strefie przyległej zgodnie z przepisami art. 6 ust. 4 lub art. 8 ust. 2 sprowadzenie na ląd ma miejsce w państwie członkowskim, na którego wodach terytorialnych lub w którego strefie przyległej dochodzi do przechwycenia.

3. Z zastrzeżeniem stosowania art. 4, w przypadku przechwycenia na morzu pełnym zgodnie z przepisami art. 7 sprowadzenie na ląd może mieć miejsce w kraju trzecim, z którego wypłynął statek. Jeśli nie jest to możliwe, sprowadzenie na ląd odbywa się w przyjmującym państwie członkowskim.
4. W przypadku działań poszukiwawczo-ratowniczych określonych w art. 9 jednostki uczestniczące współpracują z odpowiedzialnym ratowniczym centrum koordynacyjnym w celu zapewnienia właściwego portu lub bezpiecznego miejsca uratowanym osobom oraz zagwarantowania im szybkiego i skutecznego sprowadzenia na ląd.

Bez uszczerbku dla odpowiedzialności ratowniczego centrum koordynacyjnego przyjmujące państwo członkowskie oraz uczestniczące państwa członkowskie możliwie szybko gwarantują ustalenie portu lub bezpiecznego miejsca, biorąc pod uwagę istotne czynniki takie jak odległość od najbliższych położonych portów lub bezpiecznych miejsc, zagrożenia i okoliczności towarzyszące danej sprawie.

Jeśli jednostka uczestnicząca nie jest zwolniona z obowiązku, o którym mowa w art. 9 ust. 1 w rozsądnym najkrótszym czasie, biorąc pod uwagę bezpieczeństwo uratowanych osób oraz samej jednostki uczestniczącej, zezwala jej się na sprowadzenie na ląd uratowanych osób w przyjmującym państwie członkowskim.

5. Jednostki uczestniczące informują międzynarodowe centrum koordynacyjne o obecności wszystkich osób w rozumieniu art. 4 ust. 1, zaś międzynarodowe centrum koordynacyjne przekazuje takie informacje właściwym władzom krajowym. Na podstawie takich informacji w planie operacyjnym należy określić, jakie działania następnie można podjąć.

ROZDZIAŁ IV

PRZEPISY KOŃCOWE

Artykuł 11

Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane w państwach członkowskich zgodnie z Traktatami.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

*W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodniczący*

*W imieniu Rady
Przewodniczący*